

OPS.411.1.2023

Sprawozdanie za 2022 rok z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022r., poz. 447 ze zm.), określa:

- zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Głównym założeniem ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, szczególnie jeśli ma ona trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie pomocy, która wyeliminuje groźbę odebrania dziecka rodzinie lub, w szczególnych sytuacjach, szybki powrót dziecka do rodziny po okresowym pobycie poza nią.

Kierując się tymi założeniami w przepisach ustawowych duży nacisk został położony na działania profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu i zapobiegające powstawaniu sytuacji kryzysowych.

Profilaktyka rodzinna jest realizowana przede wszystkim przez gminne i powiatowe instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny, i jest w głównej mierze skierowana do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą domową, ubogich i zagrożonych ubóstwem. Obejmuje również spokrewnione rodziny zastępcze, a także usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

Istotne znaczenie ma tutaj szeroko pojęta praca z rodziną, prowadzona m.in. w formie wsparcia asystenta rodziny, konsultacji i specjalistycznego poradnictwa, pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego, mediacji i terapii rodzinnej oraz organizowania grup wsparcia dla rodzin.

Niniejsze sprawozdanie przedstawia działania gminy Wyszków w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w roku 2022 w odniesieniu do Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023.

Pomimo wielu działań pomocowych podejmowanych na rzecz dziecka i rodziny, nadal występowały problemy i negatywne zjawiska społeczne, które w sposób pośredni bądź bezpośredni oddziaływały na rodzinę. Nie można ich całkowicie wyeliminować, będą występować w mniejszym czy większym stopniu. Rodziny borykały się z wieloma problemami, które prowadziły do powstawania trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie były w stanie sobie samodzielnie poradzić wykorzystując własne środki, zasoby, uprawnienia i możliwości.

Prezentowane poniżej sprawozdanie obrazuje działania podejmowane w ramach wszechstronnej pracy z rodziną, której celem było wsparcie oraz ukazanie właściwych kierunków w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Współpraca wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodzin polegała na objęciu pomocą rodziny już na początkowym etapie występujących problemów, tak by nie dopuścić do ich eskalacji, której konsekwencją mogło być umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Nie zawsze jednak udało się uniknąć tej najgorszej konsekwencji w postaci odebrania dziecka z rodziny biologicznej, pomimo wysiłku wielu instytucji pomocowych działających na rzecz rodziny i dziecka. Niepowodzenia wiązały się najczęściej z brakiem współpracy pomiędzy rodziną biologiczną a instytucjami oferującymi pomoc lub też niechęcią poprawy swojej sytuacji przez rodziców.

I. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY I ICH REALIZACJA

Program zakłada następujący cel główny:

Tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez zintegrowane i spójne działania na rzecz dziecka i rodziny w gminie Wyszków w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.
2. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymywaniu systemu wsparcia rodziny.
3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców.
4. Rozwój konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego.
5. Rozwój usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych oraz wsparcia w postaci asystenta rodziny.
6. Działania edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i rodziców w tym promowanie właściwych postaw rodzicielskich poprzez uczestnictwo rodzin w projektach do nich kierowanych.
7. Rozwój placówek wsparcia dziennego.

8. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych i monitorowanie środowisk rodzinnych przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.
9. Stwarzanie rodzinom możliwości w organizowaniu grup wsparcia, samopomocowych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.
10. Współpraca z osobami, instytucjami i organizacjami pracującymi z dziećmi i rodzicami.
11. Podejmowanie wszechstronnych działań w kierunku powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

II. REALIZACJA PODSTAWOWYCH CELÓW – ZADANIA

Ośrodek Pomocy Społecznej był głównym realizatorem Programu, który we współpracy z innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny, podejmował działania mające na celu pomoc rodzinom we wzmocnieniu, odzyskiwaniu zdolności do właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych, oraz odpowiedniego pełnienia ról społecznych.

Realizacja postawionych celów przebiegała poprzez:

1. Rozeznanie środowiska lokalnego oraz diagnoza potrzeb społecznych.
2. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, w tym objęcie dożywianiem wszystkich dzieci, które tego wymagały.
3. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i wieloprotblemowych.
4. Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zapewnienie wsparcia asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego.
5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz ich rozwój.
6. Wspieranie działań prowadzonych przez instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.
7. Organizowanie szkoleń, prelekcji, konferencji z zakresu problematyki rodzinnej dla pracowników instytucji wspierających rodzinę.
8. Rozwój usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych.
9. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych.
10. Zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym bezpłatnych konsultacji psychologicznych, socjalnych, prawnych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo – wychowawczych.
11. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem na podstawie składanych co pół roku sprawozdań z realizacji Planu Pracy z Rodziną przez asystenta rodziny.
12. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
13. Informowanie o możliwości i dostępie uzyskania pomocy dla rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
14. Pozyskanie środków na zadania związane z realizacją programu w formie dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, środków unijnych.

1. Rozeznanie środowiska lokalnego w formie diagnozowania potrzeb społecznych.

Pracownicy socjalni OPS w Wyszkanie systematycznie pracowali i nadal sukcesywnie pracują w środowisku lokalnym i rodzinnym nad rozeznaniem i diagnozą potrzeb społecznych rodzin. Na bieżąco prowadzona była praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Trafnie postawiona diagnoza jest niezbędna do podjęcia decyzji, objęcia rodziny właściwą formą pomocy, mającą na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny. Pracownicy socjalni poprzez swoje działania wpływali na zmiany w życiu indywidualnych osób i rodzin, służyli pomocą w sytuacjach nagłych i kryzysowych, prowadzili również szeroko rozumianą profilaktykę. W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni udzielali poradnictwa socjalnego, rodzinnego, pomagali skompletować dokumenty o przyznanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, zarejestrowania do specjalisty, lekarza, w załatwieniu spraw urzędowych i podejmowali wiele innych działań.

2. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, w tym objęcie dożywianiem wszystkich dzieci, które tego wymagały.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie udzielał pomocy w formie świadczeń pieniężnych, nie pieniężnych i pracy socjalnej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej. Wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkanie w 2022 r. zostało objętych 1205 rodzin (2021 r. - 971 rodzin)

W 2021 roku ze wsparcia w postaci pracy socjalnej skorzystało 364 rodziny, a w 2022 r. **623** rodziny. Z pomocy finansowej z OPS w roku 2022 łącznie skorzystało **582** środowisk (607 w 2021 r.) w tym:
- z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych 117 środowisk (118 środowisk w 2021r.)

w tym: rodziny wielodzietne -32 (24 – 2021 r.)

rodziny niepełne – 80 (86 - 2021 r.)

Rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej udzielono wsparcia w formie pomocy materialnej i rzeczowej, w tym objęcie dzieci pomocą w formie dożywiania.

Poniższa tabela obrazuje pomoc w formie dożywiania skierowaną do dzieci w roku 2022.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Ilość środowisk	Kwota w zł.
1.	Świadczenia z programu „Posiłek w szkole i w domu”		
	1. dzieci ogółem objęte dożywianiem	129 rodziny/185 dzieci	246 542
	2. posiłki (bez decyzji)	3 rodziny/4 dzieci	
2.	Posiłki (poza programem – ponad 150% kryterium dochodowego)	29 rodzin/47 dzieci	69 043

3. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i wieloproblemowych.

Wypoczynek letni to kolejna forma pomocy która skierowana była do dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wieloproblemowych, niepełnych i wielodzietnych.

W okresie ferii zimowych 3 dzieci z 2 rodzin otrzymało dofinansowanie do wypoczynku organizowanego przez Parafię Św. Wojciecha w Wyszkanie. Jedno dziecko z 1 rodziny wyjechało na obóz sportowy ze szkoły, który został dofinansowany przez OPS z uwagi trudną sytuację materialno-bytową rodziny.

Nieodpłatny wypoczynek letni organizowała Chorągiew Mazowiecka ZHP w Płocku, karty przekazało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie z tej formy wsparcia skorzystało 12 dzieci w tym 5 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

4. Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych poprzez wsparcie asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego.

Pracownicy socjalni i asystenci rodziny systematycznie uczestniczyli w posiedzeniach Zespołu do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka w sprawie wychowanków przebywających w pieczy zastępczej. Celem spotkań było omówienie sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej instytucjonalnej oraz ich rodzin biologicznych. W roku 2022 takich spotkań odbyło się 63.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie mając na względzie dobro dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem w 2022r. zatrudnił 3 asystentów rodziny (2,25 etatu – umowa zlecenie), którzy prowadzili pracę z rodziną. Osoby zatrudnione na stanowisku asystenta rodziny posiadały stosowne kwalifikacje określone w art. 12 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Swoim wsparciem objęły łącznie 44 rodziny (35 -w 2021r.), w rodzinach wychowywało się 87 małoletnich dzieci (77 w 2021r.). Nie został przekroczony limit rodzin przypadających na jednego asystenta, co zostało określone w art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 10 przypadkach sąd rodzinny zobowiązał rodziny do pracy z asystentem rodziny, pozostałym rodzinom asystent został przydzielony na wniosek pracownika socjalnego po wcześniejszym wyrażeniu zgody przez rodzinę. Asystent rodziny zakończył pracę z 9 rodzinami w tym z powodu osiągnięcia celów i zrealizowania planu pracy z 5 rodzinami, z powodu braku efektów 0, z powodu zaprzestania współpracy przez rodzinę – 1 rodzina, z innych powodów - zmiana miejsca zamieszkania poza teren naszej gminy, - 3 rodziny.

Główne problemy z jakimi borykały się rodziny objęte opieką i wsparciem asystenta rodziny to:

- bardzo niskie lub niskie kompetencje opiekuńczo-wychowawcze,
- brak realizacji przez dzieci obowiązku szkolnego,
- brak zdiagnozowania dzieci pod kątem zaburzeń zachowania, trudności szkolnych,
- brak stałego zatrudnienia u rodziców dzieci,
- kryzysy rodzinne np. śmierć w rodzinie, rozstanie rodziców,

- uzależnienie od alkoholu, przemoc w rodzinie,
- problemy szkolne dzieci i młodzieży,
- brak umiejętności gospodarowania budżetem domowym,
- umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Pracę z rodziną asystent rodziny prowadził za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem jej trudności, zasobów oraz możliwości wsparcia zewnętrznego. Wspieranie rodzin polegało przede wszystkim na pracy w poznaniu zasobów jakimi dysponuje rodzina oraz pomocy w radzeniu sobie w przyszłości z podobnymi trudnościami z jakimi stykają się i będą stykać w codziennym funkcjonowaniu. Praca asystenta polegała na zdiagnozowaniu, przy wsparciu pracownika socjalnego, sytuacji rodziny pod kątem problemów i potrzeb, a następnie wraz z rodziną i pracownikiem socjalnym opracowaniu planu pracy z rodziną. W ramach obowiązków asystent uczył dorosłych członków rodziny dysponowania finansami, prawidłowego wywiązywania się z funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich dzieci, przygotowywania posiłków, dbania o utrzymanie porządku w mieszkaniu, dbania o utrzymanie higieny osobistej, prowadził aktywizację zawodową i wiele innych. W wielu sytuacjach porządkował sprawy związane z zaległościami w zakresie opłat mieszkaniowych, zaciąganych zobowiązań, zajęć komorniczych. W przydzielonych do pracy przypadkach dużego zaangażowania wymagała praca z dziećmi. W ramach kontaktu z pedagogami szkolnymi i wychowawcami asystent diagnozował problemy dzieci w nauce i podejmował działania zmierzające do poprawy sytuacji szkolnej dzieci. Asystent rodziny pracował również nad motywacją członków rodziny do podjęcia leczenia odwykowego. Asystenci rodzin współpracowali w przypadku dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej z koordynatorem pieczy zastępczej PCPR, jak również z innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Praca asystenta rodziny z rodzinami pozwoliła zaobserwować zmianę poziomu motywacji klientów do podejmowania działań zmierzających do poprawy ich sytuacji życiowej. Zauważalne stało się zmniejszenie poczucia osamotnienia i bezsilności u rodzin, zwiększenie koncentracji na przyszłości i przekonanie o kształtowaniu jej poprzez własne decyzje. W klientach nastąpił wzrost wiary w możliwość przełamania trudności, często przekazywanych między-pokoleniowo oraz w budowanie nowego modelu rodziny, kształtującego wyższą jakość życia. Dzięki metodycznemu działaniu asystentów rodziny: modelowaniu i komplementowaniu oraz poszukiwaniu zasobów u klientów nastąpił wzrost ich poczucia własnej wartości oraz skuteczności w działaniu. Podmiotowe podejście do klienta, tj. umożliwienie rodzinom uczestniczenia w procesie pomocowym (współdecydowanie oraz współdziałanie) pozwoliło poszczególnym osobom zbudować wyższe poczucie własnej wartości i zwiększyć samodzielność. Wśród wielu klientów doszło do zmiany postawy wobec instytucji pomocy społecznej – przekierowania z nastawienia roszczeniowego na własną aktywność i samodzielne poszukiwanie rozwiązań. W wyniku zaangażowania asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych służb w pracę na rzecz rodziny, nastąpiło propagowanie modelu pracy interdyscyplinarnej i wzmocnienie umiejętności współpracy służb pomocowych. Należy podkreślić, że idea pracy asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych zakłada, iż w pracy z dzieckiem i rodziną w pierwszej kolejności zabezpieczane są potrzeby dziecka, których realizacja wpływa na jego harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność

życiową. Efektem pracy socjalno-wychowawczej z rodziną jest nabywanie przez nią samodzielności życiowej, tj. poczucia sprawstwa, umiejętności definiowania problemów i znajdowania ich rozwiązań. Rodziny objęte wsparciem w postaci asystenta rodziny stopniowo - jedne rodziny szybciej inne wolniej, przyswajały styl życia zgodny z obowiązującymi normami społecznymi, które są powszechnie uznane za bezpieczne i optymalne dla rozwoju dziecka.

Wydatki na wynagrodzenia asystentów rodziny wraz pochodnymi w roku 2022 pochodziły ze środków resortowych i środków własnych gminy i stanowiły łączną kwotę – **109 971zł** (91 607,71zł w 2021r.) w tym:

- **6 330zł** (4 000 zł – 2021r.) środki resortowe na realizację *Programu asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej*
- **103 641 zł** (87 607,71 zł- 2021) środki własne Gminy.

5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

W celu wsparcia rodziny dysfunkcyjnej, dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta (również w odniesieniu do burmistrza i prezydenta miasta). Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny, chyba że do placówki skieruje sąd.

Placówki wsparcia dziennego na terenie gminy Wyszków prowadzone były w formie:

- opiekuńczej – Świetlica Środowiskowa TPD przy parafii Św. Wojciecha
- specjalistycznej i opiekuńczej – Świetlica „Słoneczna”

Mając na względzie jak ważnym elementem jest propagowanie idei tworzenia oraz rozwoju już istniejących ośrodków wsparcia dziennego, kontynuowane były działania w istniejących dotychczas placówkach wsparcia dziennego. Systematycznie programy placówek poszerzane były o nowe atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży. W czasie realizacji Gminnego Programu w roku 2022 Świetlica Środowiskowa TPD przy Parafii Św. Wojciecha dysponowała średnio 20 miejscami, w zajęciach przeciętnie uczestniczyło 11 dzieci.

Świetlica „Słoneczna” w Wyszkanie w roku 2022 dysponowała 40 miejscami, przeciętnie w zajęciach uczestniczyło 19 dzieci.

Świetlica Środowiskowa w Skuszewie w 2022r. przeszła w struktury Stowarzyszenia „Łączy nas Skuszew”.

Do obu świetlic na przestrzeni całego 2022 roku uczęszczało średnio 30 dzieci.

Niemalże, w każdej szkole funkcjonuje świetlica szkolna, która jest ważnym wsparciem dla pracujących rodziców. Dzieci podczas pobytu na świetlicy mogą liczyć na pomoc w odrobieniu prac domowych czy też na pomoc w nadrobieniu nieprzyswojonego materiału. Prowadzone są tu również zajęcia profilaktyczne i atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego.

6. Wspieranie działań prowadzonych przez instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszku z zakresu wsparcia rodziny były realizowane we współpracy z osobami, instytucjami i organizacjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny. Efektem zacieśnionej współpracy było organizowanie wielu przedsięwzięć i wielu inicjatyw.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej znajdujący się w Hostelu „Monar” przy ul. Komunalnej, zabezpieczył schronienie dla rodzin znajdujących się w kryzysie. W 2022r. z tej formy wsparcia skorzystało 8 rodzin w tym 3 rodziny z dziećmi (2021r. - 4 rodziny).

Zabezpieczając potrzeby gminy w zakresie osób bezdomnych, Ośrodek ma podpisaną umowę z Mazowieckim Centrum Pomocy Bliźniemu „MONAR - MARKOT” w Czernicach Borowych, gdzie zagwarantowane są miejsca dla mieszkańców Gminy Wyszki. W 2022 r. z usług placówki skorzystało 13 osób (2021r. 21 osób).

Dość istotnym działaniem realizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszku dla społeczności lokalnej, choć nieco w ograniczonym zakresie, było pośrednictwo w przekazywaniu używanej odzieży, mebli, sprzętu gospodarstwa domowego, a także sprzętu rehabilitacyjnego (wózki inwalidzkie, chodziki, kule itp.) Ośrodek współpracował w tym zakresie zarówno z firmami, instytucjami, stowarzyszeniami, jak również indywidualnymi mieszkańcami Wyszki.

W 2022r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszku z uwagi na stan zagrożenia epidemiologicznego COVID-19 nadal ograniczał swój udział w wydarzeniach organizowanych na rzecz społeczności lokalnej, kierując się bezpieczeństwem mieszkańców gminy, dokładał jednak wszelkich starań, aby rodziny objęte wsparciem czuły się bezpiecznie i nie odczuły braku pomocy, wsparcia emocjonalnego i socjalnego.

Dom Dniennego Pobytu „Senior” w roku 2022 podejmował wiele inicjatyw współpracy międzypokoleniowej. W styczniu delegacje dzieci ze Świetlicy „Słoneczna” i Przedszkola nr 1 odwiedziły seniorów z okazji Dnia Babci i Dziadka. Grupa teatralna „Domino” z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka przygotowała inscenizację wiersza pt. „Kaczka Dziwaczka”. Przedstawienie zaprezentowane było dzieciom ze świetlicy „Słoneczna” oraz oddziałów przedszkolnych ze Szkoły Podstawowej nr 1. Z okazji Święta Niepodległości uczestnicy Domu zaprezentowali kolejne przedstawienie, fragment eposu narodowego „Pan Tadeusz” A. Mickiewicza w Szkole Podstawowej w Popowie Kościelnym, a także w Specjalnej Szkole Podstawowej w Radzyminie. Seniorzy spotkali się również z dziećmi z Przedszkola nr 9, z którymi wspólnie wykonali kotyliony narodowe, a następnego dnia świętowali Niepodległość Polski. Dzieci z Malinowego Przedszkola, odwiedziły Dom Dniennego Pobytu z życzeniami i laurkami z okazji Ogólnopolskiego Dnia Seniora. W listopadzie w ramach akcji „Herbatka dla seniora” seniorów zaprosiły dzieci z Szkoły Językowej Language w Wyszku, które obdarowały seniorów własnoręcznie wykonanymi laurkami i herbatą.

Dzięki ofiarności Państwa Danuty i Krzysztofa Kowalewskich „Restauracja Baśniowa” po raz trzeci 18 rodzin z dziećmi z Gminy Wyszki zostało obdarowanych potrawami wigilijnymi

i świątecznymi tj. ciasto, paszтет, śledzie, sałatki, pierogi, kapusta. Członkowie rodziny Państwa Kowalewskich osobiście przy wsparciu pracowników socjalnych dostarczali przed świętami potrawy do rodzin.

Jeronimo Martins Polska S.A. przekazało dla Stowarzyszenia „Promenada” pomoc materialną w postaci towarów handlowych na łączną kwotę 500 zł, z których zakupiono artykuły spożywcze do paczek żywnościowych dla rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka.

Spółka Jawna „Artex” Sylwester Flur, Artur Flur i Krzysztof Flur, przekazała 40 szt. makaronów, które zasilły paczki żywnościowe.

W dniach 25-26.11.2022 r. Klub Przyjaciół Wyszkowa we współpracy z młodzieżą Centrum Edukacji Zawodowej i Ustawicznej „Kopernik” przeprowadził zbiórkę artykułów spożywczych w lokalnych sklepach które przekazał do Ośrodka.

Z zakupionych oraz zebranych artykułów spożywczych przygotowano 101 paczek żywnościowych i przekazano rodzinom korzystającym ze wsparcia Ośrodka.

Stowarzyszenie „Monar” w Wyszkanie przekazało paczkę dla 1 rodziny wielodzietnej, w której znajdowały się artykuły spożywcze, artykuły chemiczne, kosmetyki oraz zabawki.

W pomoc osobom potrzebującym włączyły się również osoby prywatne, jedna z osób przekazała bon o wartości 200 zł do realizacji w jednym z wyszkowskich sklepów, druga z osób dokonała zakupu łóżka o wartości 1000 zł.

Dzięki ofiarności ludzi dobrej woli w okresie Świąt Bożego Narodzenia paczkami zostało obdarowanych około 122 rodzin.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie w 2022 r. we współpracy z WTBS oraz Urzędem Miejskim podejmował działania w społecznościach bloków komunalnych. Zaangażowanie pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej polegało na stałej współpracy z mieszkańcami w rozwiązywaniu pojawiających się problemów, a także wspieraniu streetworkerów pracujących na tych osiedlach. Mieszkańcy mobilizowani byli do wspólnej pracy na rzecz osiedla; porządkowania terenów zielonych, zakładania i uzupełniania istniejących już klombów i rabat kwiatowych. Efektem tych działań było dwa równorzędne I miejsca dla mieszkańców budynku przy ul. Gen. J. Sowińskiego 25 oraz mieszkańców budynku na Skarpie 26 w konkursie „Moje Piękne Miasto 2022” - organizowanym corocznie w Wyszkanie przez Wyszkowe Towarzystwo Budownictwa Społecznego. Dwa równorzędne II miejsca zajęli mieszkańcy ul. Łączna 24 oraz ul. Łączna 30. III miejsce zajęły mieszkanki bloku przy ul. Sowińskiego 28B, a IV miejsce mieszkanki budynku przy ul. Geodetów 66. Wyróżnienia otrzymali mieszkańcy budynków przy ul. Prostej 8B i ul. Daszyńskiego 1. W w/w konkursie przyznawane były również indywidualne nagrody w kategoriach ogródki i balkony.

7. Udział w szkoleniach, konferencjach z zakresu problematyki rodzinnej dla pracowników socjalnych i asystentów rodzin.

Aby móc skutecznie pomagać trzeba stale podnosić swoje kwalifikacje i nabywać nowe umiejętności w związku z tym asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni systematycznie uzupełniali swoją wiedzę uczestnicząc w różnego rodzaju szkoleniach:

- „Bezpieczeństwo osobiste pracownika socjalnego. Prawne aspekty związane z podniesieniem poziomu bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych przez pracownika socjalnego”,
- „Kontrakt socjalny jako narzędzie prowadzenia i dokumentowania pracy socjalnej”.
- „Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie”,
- „ Praktyczna realizacja przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizacji procedury NK z uwzględnieniem propozycji zapisów w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej”,
- „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym”,
- „Procedura odbierania dziecka, rola poszczególnych instytucji”,
- „Profilaktyka zaburzeń depresyjnych wśród dzieci i młodzieży”.

8. Rozwój usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych.

W szczególnych sytuacjach życiowych rodziny mogą skorzystać z usług opiekuńczych i specjalistycznych realizowanych w miejscu zamieszkania rodziny.

W ramach zadań zleconych Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkowie prowadził także specjalistyczne usługi opiekuńcze. Pomoc w tej formie była skierowana do osób z zaburzeniami psychicznymi, osób chorych psychicznie, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z autyzmem. Łącznie liczba osób, które skorzystały z w/w formy wsparcia w roku 2022 wyniosła 16 osób w tym 6 dzieci (2021r.- 16 osób w tym 9 dzieci).

9. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkowie podejmował działania na rzecz zwiększenia efektywności rozwiązywania problemów społecznych oraz wspólnego przezwyciężania trudności przez osoby borykające się z podobnymi problemami. Kontynuował ideę pomagania sobie, poprzez pomaganie innym. Idee samopomocy oraz grup wsparcia realizuje się w bardzo wielu przypadkach: sytuacje losowe takie jak np. niepełnosprawność, choroba, trudna sytuacja rodziny, ale też samotne wychowanie dziecka, bezrobocie czy uzależnienie od alkoholu.

Samopomoc to wszystkie działania ludzi, które są ukierunkowane na radzenie sobie z problemami różnego rodzaju w oparciu o własne doświadczenia i doświadczenia innych. Grup samopomocowych nie prowadzą osoby udzielające na co dzień profesjonalnej pomocy, skierowane są głównie na działania jej członków a nie na osoby z zewnątrz. Czasem zdarza się jednak, że na spotkanie grupy zapraszani są eksperci w danej dziedzinie.

Grupa wsparcia składa się z różnych osób połączonych wspólnym problemem lub grupą problemów, mających np. wspólny mianownik. Założeniem jest wzajemne wsparcie emocjonalne, pomoc w przezwyciężaniu i radzeniu sobie z problemami.

Grupa dla rodziców dzieci autystycznych

Od 2013 r. w OPS funkcjonuje grupa dla rodziców dzieci autystycznych. Obecnie grupę stanowi 10 matek dzieci z autyzmem. Spotkania ze względu na zagrożenie epidemiczne i stan

epidemii COVID-19 nie odbywały się w siedzibie Ośrodka, jednak matki pozostawały w stałym kontakcie telefonicznym.

Grupa działa na zasadzie dobrowolnego udziału z możliwością odstąpienia i jest otwarta na nowe osoby. Podczas rozmów można omówić swój konkretny problem, podzielić się swoimi spostrzeżeniami, radościami, trudnościami jakie dotyczą je w życiu codziennym. Matki opisują swoje emocje, dzielą się doświadczeniami jak radzić sobie ze stresem, jakie podejmować rozwiązania, jakie są efekty oddziaływań psycho - pedagogicznych względem dziecka, jaki jest postęp lub regres na danym etapie rozwoju. Rodzice informują się wzajemnie m.in. co do konkretnych usług ze strony specjalistów pracujących z dzieckiem w różnych resortach. Bardzo pożyteczne jest wzajemne użyczenie literatury, podawanie adresów portali internetowych, informacji dotyczących nowo powstałych regionalnych i krajowych ośrodków terapeutycznych i diagnostycznych zajmujących się autyzmem. Podstawowe założenia grupy to: akceptacja niepełnosprawności, radzenie sobie ze stresem, dzielenie się doświadczeniami z bycia rodzicem dziecka autystycznego. Grupa pozwala zmniejszyć wątpliwości rodziców, pozwala łatwiej zaakceptować ich trudną sytuację. Uczestniczki grupy są współzałożycielkami Stowarzyszenia „Bądźmy w kontakcie”.

W Punkcie Informacji Obywatelskiej pełni dyżur wolontariuszka, która pomaga rodzicom dzieci niepełnosprawnych m.in. w założeniu subkonta, pozyskiwaniu niezbędnych informacji dotyczących terapii i rehabilitacji.

Grupa wsparcia dla osób chorych na SM

Grupa wsparcia dla osób chorych na SM, pomimo tego, że spotkania nie odbywają się ze względu na stan zdrowia i wiek uczestników, to w dalszym ciągu jest ona monitorowana przez pracowników socjalnych. Jej członkowie pozostają ze sobą w kontakcie telefonicznym a jeśli zachodzi taka potrzeba to również w osobistym. Pracownicy socjalni wspierają osoby chore, szczególnie te nowo zdiagnozowane, które szukają pomocy właśnie w Ośrodku Pomocy Społecznej w Wyszkowie, kontaktują z członkami grupy oraz kierują do instytucji gdzie mogą uzyskać wsparcie i inną pomoc.

Grupa wsparcia dla osób po stracie osoby bliskiej

Grupa wsparcia po stracie bliskiej osoby działa przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Wyszkowie od października 2021 r. Pierwsze spotkanie miało miejsce 13.10.2021 r. Natomiast kolejne spotkania grupy odbywają się cyklicznie w drugą i czwartą środę miesiąca o godz. 18.30 w sali konferencyjnej WOSIR Centrum dla Rodziny przy ul. Kościuszki 54. Spotkania prowadzone są przez 2 psychologów. W 2022 r. w spotkaniach uczestniczyło rotacyjnie 11 osób. Grupa wsparcia po stracie bliskiej osoby skierowana jest przede wszystkim do osób, które zostały dotknięte utratą najbliższych. Członkowie grupy dzielą się swoimi odczuciami oraz przeżyciami. Będąc wśród osób przeżywających podobne emocje uczestnicy spotkań mogą poczuć się w pełni zrozumiani, a także nie czują się samotni w przeżywanej żałobie. Tematyka spotkań skupia się na wielu aspektach związanych z utratą bliskiej osoby, m.in. na towarzyszących emocjach, jak również na sposobach radzenia sobie z żałobą. Uczestnicy dzięki spotkaniom otrzymują wsparcie emocjonalne oraz niezbędną pomoc w przewyciężaniu i radzeniu sobie z doświadczanymi trudnościami po stracie

bliskiej osoby.

Grupa wsparcia dla rodzin z problemem uzależnień

Grupa wsparcia „PO MOCNI” skierowana jest do osób szukających pomocy w przezwyciężaniu problemów życiowych w związku z występującym w rodzinie problemem uzależnienia. Pierwsze spotkanie grupy miało miejsce 03.11.2021 r. w sali konferencyjnej WOSIR Centrum dla Rodziny przy ul. Kościuszki 54. Spotkania odbywają się cyklicznie w pierwszą i trzecią środę miesiąca o godz. 18.00, a prowadzone są przez psycholog oraz specjalistę psychoterapii uzależnień. W 2022 r. w spotkaniach grupy uczestniczyło rotacyjnie 17 osób. Podczas spotkań członkowie grupy dzielą się swoimi troskami i doświadczeniami. Dowiadują się, jak inne osoby radzą sobie z podobnymi problemami, a także jakie towarzyszą im przy tym emocje i jak sobie z nimi radzić. Na spotkaniach podejmowana jest zróżnicowana tematyka, związana w głównej mierze z chorobą alkoholową oraz jej destrukcyjnym wpływem na rodzinę. Tematy często są wzbogacone o materiały edukacyjne. Członkowie grupy dzięki udziałowi w spotkaniach przekonują się, że nie są sami ze swoimi problemami, a także otrzymują ogromne wsparcie, zrozumienie oraz edukację.

10. Poszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego oraz pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego.

W ramach prowadzonego Punktu Informacji Obywatelskiej rodziny mogły korzystać z bezpłatnych porad prawnych, z zakresu prawa rodzinnego, konsultacji psychologicznych, poradnictwa ze strony pracownika socjalnego oraz poradnictwa dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością.

Dostęp do poradnictwa specjalistycznego tj. bezpłatnych konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, prawnych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin w kryzysie jest stale poszerzany.

W ramach tego działania w roku 2022r.:

- z pomocy prawnej skorzystało 229 rodzin (572 osób w rodzinie)
- z poradnictwa psychologicznego skorzystało 63 rodziny (154 osób w rodzinie)
- poradnictwa pracownika socjalnego – 1 205 rodzin (2 251 osób w rodzinie)
- pomocy wolontariusza – 15 rodzin (37 osób w rodzinie)

Pracownicy socjalni dysponują bazą adresową, którą przekazywali potrzebującym rodzinom, aby mogły uzyskać specjalistyczną pomoc w innych placówkach działających na rzecz wsparcia rodziny.

11. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w środowiskach rodzinnych zagrożonych kryzysem.

We wszystkich obszarach pracy z rodziną ważnym zadaniem jest prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka i rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. W każdym przypadku rodzina stale objęta jest monitoringiem pracownika socjalnego, a w niektórych rodzinach także asystenta rodziny oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Wyszku w ramach:

- pracy grup roboczych powołanych do prowadzenia procedury Niebieskie Karty w danej rodzinie,

- konsultacji z pedagogiem szkolnym, kuratorami sądowymi, dzielnicowymi.

Celem działań jest wsparcie rodziny w przezwycięzeniu sytuacji kryzysowej lub trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Na podstawie monitoringu sytuacji dziecka pracownik socjalny ocenia skuteczność podejmowanych działań. Jeżeli życie i zdrowie dzieci nie jest zagrożone pracownik socjalny we współpracy z innymi specjalistami planuje działania wspierające i wzmacniające rodzinę.

Pracownicy socjalni na bieżąco monitorowali sytuację dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem oraz podejmowali działania w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym. W tym celu występowali do Sądu z wnioskami o wgląd w sytuację rodziny. Pracownicy socjalni kierując się dobrem małoletnich dzieci w 2022 r. skierowali do Sądu Rejonowego w Wyszkanie wnioski o wgląd w sytuację rodziny w 17 przypadkach (11 w 2021 r.).

Ponadto pracownicy socjalni cyklicznie uczestniczyli w spotkaniach inicjowanych przez Dyrektora OPS, jak również innych instytucji w tym m.in. PCPR w Wyszkanie, Sąd Rejonowy – Zespół Służby Kuratorskiej. Spotkania miały na celu wymianę informacji i zacieśnienie współpracy oraz wypracowanie kompleksowej pomocy interdyscyplinarnej dla rodzin borykających się z różnego rodzaju problemami i pozostającymi pod opieką powyższych instytucji.

W 2022r. do Przewodniczącej Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęło 89 „Niebieskich Kart A”, z czego 83 wszczytało nową procedurę, (w 2021 r. wpłynęło 96 NK, i 89 wszczytało nową procedurę) w tym :

- z Ośrodka Pomocy Społecznej – 28 (w 2021 r. - 12)
- z GKRPA – 11 (w 2021 r. - 8)
- z ochrony zdrowia - 2 (w 2021r. - 3)
- z oświaty – 4 (w 2021r. - 3)
- z Policji – 38 (w 2021r.- 63).

W celu przezwycięzania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach tworzone były grupy robocze. Łącznie w 2022 r. Powołano 83 grupy robocze (88 w 2021 r.). W skład grup roboczych do pracy z rodziną wchodzili przedstawiciele różnych instytucji – w każdym przypadku pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2022 r. odbyło się 506 spotkań grup roboczych (507 w 2021 r.)

Do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, które nie potrafiły poradzić sobie w przezwycięzeniu trudnej sytuacji w jakiej się znalazły, wykorzystując swoje własne zasoby, kierowany był asystent rodziny.

12. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Mimo wszechstronnych działań na rzecz dziecka i rodziny, jak również szeroko prowadzonej pracy socjalnej w 2022 r. z terenu Gminy Wyszaków w różnych formach pieczy zastępczej umieszczono łącznie 18 dzieci z 13 rodzin (10 dzieci z 9 rodzin w 2021 r.)– więcej niż w roku 2021 r. wzrost o 8 dzieci. W 2022 r. rodziny zastępcze opuściło 11 dzieci z czego troje powróciło do rodzin biologicznych, 6-cioro dzieci umieszczono w innej formie pieczy zastępczej a dwoje pełnoletnich dzieci usamodzielnionych wyszło z pieczy zastępczej. Wzrost liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej podyktowany jest często biernością rodzin, które nie dążą do poprawy swojej sytuacji

rodzinnej, nie współpracują z pracownikiem socjalnym ani z asystentem rodziny. Rodzice dzieci umieszczonych już w pieczy zastępczej swoją postawą i nastawieniem do instytucji nie czynią starań celem odzyskania dzieci, zdarza się, że odebranie dzieci jest dla nich bardzo wygodne.

Obowiązek współudziału gmin we wskazanych kosztach wynika z art. 191 ust. 8 i 9 ustawy z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z nim gmina finansuje pobyt dzieci w pieczy zastępczej zarówno wtedy, gdy są one przez sąd umieszczane w rodzinie zastępczej, jak i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Co więcej, przepisy przewidują, że ma ona współfinansować nie tylko świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, ale też wynagrodzenia zawodowych rodziców zastępczych oraz pomoc dla osób usamodzielniających się.

Ponadto wysokość kosztów ponoszonych przez gminę jest uzależniona od długości okresu, w którym dziecko przebywa w pieczy zastępczej. W pierwszym roku jest to 10%, w drugim 30%, a w trzecim i kolejnym 50% kosztów.

Od 2012 r. gmina współfinansuje koszty pobytu dziecka w pieczy zastępczej zgodnie z art. 191 ust. 8 i 9 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Koszt pobytu w pieczy zastępczej wszystkich 49 dzieci za które ponoszona była odpłatność w 2022, wyniósł 549 739,02zł – środki własne gminy.

13. Informowanie o możliwości i dostępie uzyskania pomocy dla rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej informowali rodziców, gdzie mogą uzyskać pomoc specjalistów w rozwiązywaniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zarówno na terenie Gminy Wyszaków jak i poza nią.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu były rodziny zamieszkujące na terenie miasta i gminy Wyszaków, przejawiające problemy opiekuńczo-wychowawcze, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie, które chciały współpracować na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

Program kierowany był głównie do:

- rodzin niepełnych
- rodzin wielodzietnych
- rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym
- małoletnich matek
- rodzin wychowujących dzieci w wieku 0-5 lat
- rodzin zmagających się z wychowywaniem dzieci w wieku dojrzewania
- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka

- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinach
- rodzin dotkniętych przemocą
- rodzin naturalnych w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

V. REALIZATORZY/PARTNERZY

Realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej w Gminie Wyszków była prowadzona w sposób zintegrowany, interdyscyplinarny oraz wielopoziomowy. Realizatorami oprócz Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkanie który pełnił funkcję organizatora pracy z rodziną były poniżej wymienione jednostki, które podejmowały niżej wymienione działania tworząc z Ośrodkiem Pomocy Społecznej lokalny system opieki nad dzieckiem i rodziną.

Lp.	Instytucja	Zadania/zakres współpracy
1.	Urząd Miejski w Wyszkanie	Wspieranie i realizacja lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie	-Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem, -Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, -Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.
3.	Sąd Rejonowy w Wyszkanie Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	- Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, -Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu, - Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
4.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyszkanie	-Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Promocji Zdrowia i Profilaktyki, -Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.

5.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wyszkanie	<ul style="list-style-type: none"> - Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy, - Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
6.	Komenda Powiatowa Policji w Wyszkanie	<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie Gminy Wyszaków, - Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty,
7.	Placówki Oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> -Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych, -Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, -Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, -Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży, -Organizowanie czasu wolnego dla dzieci , -Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
8.	Placówki Wsparcia Dziennego	Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji, pomoc w nauce, organizacji czasu wolnego, rozwój zainteresowań i uzdolnień dzieci, organizacja zabaw i zajęć sportowych, stała praca z rodziną dziecka, współpraca z różnymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i rodzinnych dzieci, pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, w relacjach z rówieśnikami), realizacja projektów i programów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałaniu uzależnieniom i biernym formom spędzania czasu wolnego.
9.	Zakłady Opieki Zdrowotnej Poradnia Leczenia Uzależnień w Wyszkanie	<ul style="list-style-type: none"> - Opieka i profilaktyka zdrowotna, - Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty, - Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do specjalistycznych form terapeutycznych,
10.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wyszkanie	Umożliwienie rodzinom z dziećmi skorzystania ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, pedagogicznego i diagnostycznego.
11.	Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkanie	Podejmowanie działań zmierzających do aktywizacji osób bezrobotnych.
12.	Dom dla Dzieci w Wyszkanie	- Zapewnienie miejsca pobytu dla dzieci i młodzieży z rodzin w

		<p>kryzysie opiekuńczo-wychowawczym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie dzieciom i młodzieży poczucia bezpieczeństwa, - Wsparcie w kryzysie domowym, w problemach szkolnych, organizowanie czasu wolnego
13.	<p>Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.</p>	<p>Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży przez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.</p>

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu odbywała się na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w programie. Zadania były realizowane w sposób ciągły i systematyczny w ramach czasowych objętych programem. Program stanowi system wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zintegrowane i spójne działania na rzecz dziecka i rodziny w gminie Wyszków.

VII. EFEKTY I REZULTATY

1. W roku 2022r. wzrosła liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny w stosunku do roku ubiegłego (2021r. -35 rodzin) co spowodowane jest tym, że coraz większa liczba rodzin boryka się z kryzysem rodzinnym i społecznym. Zarówno asystenci jak i pracownicy socjalni nadal pracują nad poprawą funkcjonowania społecznego dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Zwiększono dostępność rodzin do poradnictwa specjalistycznego.
3. Wzmocnione zostały więzi rodzinne – o czym świadczy utrzymująca się na podobnym poziomie liczba dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
4. Rodziny poprawiły umiejętności i zdobyły wiedzę na temat właściwego rozwiązywania konfliktów emocjonalnych, wewnątrzrodzinnych oraz w odniesieniu do dzieci- podniosły one umiejętności właściwego rozwiązywania konfliktów w środowisku szkolnym i grupie rówieśniczej o czym świadczy liczba rodzin, które zakończyły współpracę z asystentem rodziny z powodu osiągnięcia celów i zrealizowania planu pracy z rodziną.
5. Nastąpiła integracja społeczności lokalnej poprzez angażowanie się w sprawy swojej małej „osiedlowej” społeczności (dbanie o czystość i zieleń osiedlowych ogródków).
6. Utrzymująca się od kilku lat działalność grupy samopomocowej dla matek dzieci autystycznych, która nadal wzajemnie wspiera się i wymienia doświadczeniami świadczy o celowości takich inicjatyw. Osoby chore na SM pozostające w kontakcie z pracownikami socjalnymi chętnie dzieliły się doświadczeniem w chorobie z nowo zdiagnozowanymi osobami.

Grupa dla osób po stracie osoby bliskiej oraz grupa dla rodzin z problemem uzależnień są odpowiedzią na potrzeby społeczności lokalnej.

7. Wzrosło zaangażowanie organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych o czym świadczył fakt zaangażowania się w zbiórkę i dystrybucję żywności dla najbardziej potrzebujących przez lokalne organizacje oraz sponsorów.

VIII. WSKAŹNIKI EWALUACJI PROGRAMU

Lata	2021	2022
Ilość rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem asystenta rodziny	35	44
Ilość rodzin korzystających z porad i konsultacji specjalistów w tym:	1362	1512
- poradnictwo prawne	212	229
-poradnictwo psychologiczne	164	63
-poradnictwo pracownika socjalnego	971	1 205
-poradnictwo wolontariusza	15	15
Ilość dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	3	3
Ilość rodzin, które osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu zgodnie z obowiązującymi normami społecznymi i zakończyły współpracę z asystentem rodziny w tym:	8	9
- z powodu osiągnięcia wyznaczonych celów	2	5
- zaprzestanie współpracy rodziny	0	1
-brak efektów	1	1
- inne (np. zmiana miejsca zamieszkania poza teren gminy)	5	2

IX. POTRZEBY W ZAKRESIE WSPARCIA RODZINY

Na bieżąco pojawiały się nowe potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, najważniejsze z nich to:

- utrzymanie i rozwój gminnego systemu opieki nad dzieckiem.
- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy specjalistycznej.
- praca z rodzinami przeżywającymi trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, celem poprawy ich kompetencji wychowawczych co w efekcie ograniczyć ma liczbę dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.

- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie części kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej.
- prowadzenie poradnictwa dla rodzin w kryzysie i tworzenie systemu szybkiej interwencji.
- zabezpieczenie finansowe wynagrodzeń pracy asystentów rodziny.
- zapewnienie odpowiednich środków finansowych zabezpieczających wszystkie potrzeby związane z realizacją programu.
- zapewnienie warunków lokalowych do pracy administracyjnej asystentów rodziny.
- podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających niekorzystnym zjawiskom społecznym (profilaktyka).
- tworzenie dla dzieci sprzyjających warunków do rozwijania zainteresowań.
- finansowanie placówek wsparcia dziennego.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja zadań programu była finansowana:

- ze środków własnych budżetu samorządu terytorialnego,
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł,
- z dotacji celowych z budżetu państwa,
- przez indywidualnych sponsorów.

XI. MONITOROWANIE

Wdrażanie modelowych rozwiązań pracy z rodziną wieloproblemową, w szczególności rozwój pracy socjalnej w rodzinach, które są zagrożone w pełnieniu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zadania realizowane zgodnie z ustawą o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pomoc rodzinie borykającej się z trudnościami związanymi z opieką i wychowaniem dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracującymi z dziećmi i rodzicami. Ustawa o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje też możliwość zastosowania rozwiązań, które mogą przyczynić się do budowania spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodziny, która ma problemy w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

Praca z rodziną zagrożoną kryzysem jest jednym z priorytetowych zadań Ośrodka Pomocy Społecznej. W sytuacjach, gdy zagrożone jest dobro dziecka pracownicy socjalni podejmują natychmiastową interwencję w środowisku zamieszkania rodziny. Ogromnie istotną rolę odgrywa tu współpraca wszystkich służb działających na rzecz rodziny. Ośrodek współdziała z policją, pracownikami służby zdrowia, pracownikami oświaty oraz kuratorami rodzinnymi. Ponadto pracownicy socjalni i asystenci rodziny posiłkują się różnymi placówkami i organizacjami pozarządowymi świadczącymi niezbędne porady i terapię. W sytuacjach skrajnie kryzysowych rodziny wraz z dziećmi kierowane są do Ośrodka Interwencji Kryzysowej, gdzie mają zabezpieczone podstawowe potrzeby, otrzymują schronienie oraz wsparcie psychologiczne.

W rodzinach, które pracowały z asystentem rodziny sporządzany był plan pracy z rodziną, współtworzony z rodziną (i zatwierdzony przez nią) i pracownikiem socjalnym, nie rzadziej niż raz na pół roku sporządzana była ocena sytuacji rodziny.

Monitoring sytuacji poszczególnych środowisk i zachodzących w nich zmian prowadzono poprzez bezpośredni kontakt pracownika socjalnego wraz z asystentem z rodziną objętą wsparciem. W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej asystenci lub pracownicy socjalni uczestniczyli w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Asystenci rodziny brali regularnie udział w spotkaniach grup roboczych w związku z procedurą „Niebieskiej Karty”. W rodzinach, które nie zostały objęte wsparciem asystenta rodziny praca na rzecz dziecka prowadzona była przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej, gdzie najczęściej występowały problemy: bezrobocie, uzależnienia, konflikty rodzinne oraz przemoc.

Agnieszka Mróz
Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wyszkowie

Niniejszy dokument został przygotowany przez:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkowie